

Kur tas viss sākās

Makss iekrita upē. vēlāk viņš dabūja stingumkrampjus un nomira. Mēs no kaut kā laidāmieš, tais laikos tā mēdza gadīties. Krastmalā mēs aizņēmāmieš laivu un īrāmieš tik upē, mūs gaidīja lieliska diena. Ar laivu mēs braucām pirmo reizi un nesapratām, kas jādara. Upe nesa mūs uz priekšu, mēs iedabūjām airus tur, kur pienācās, bet nejaudājām tos pakustināt. Viss notika, bet mēs neko nespējām pasākt, pudeles un žagari peldēja mums garām uz mūžību, un mēs netikām līdz. Bļāviens, kunkstēja Makss, mēs dabūsim galu. Ja es nomiršu pirmais, apēd mani! Apsoli, ka neatstāsi mani žurkām! Viņš bija nometies ceļos un saņņaudzis rokas. Lūdzu, lūdzu, lūdzu, viņš atkārtoja, tie drausmīgie, asie zobēļi! Tad man izdevās izkustināt vienu airi un mēs sākām griezties, Makss piecēlās kājās un pateicās Jēzum par to, ka mēs esam glābti. Viņš sāka dziedāt «*You're My Wonderwall*». Ūdeni bija mākoņi un izslietas gulbju pakaļas, un mazliet tālāk pie krasta viens maksšķerēja. Viņš izskatījās tā, it kā pasaulē valdītu absolūts miers, tāds kluss, apmierināts tipīņš ar beisbola cepurīti un zaļu jaciņu, piecdesmit kabatas, un gariem zābakiem kājās. Viņš pielika maksšķeres resgali pie krūtīm, tā uzšāvās gaisā, un auklas spokas savienoja viņu ar zivi. Vai

varbūt tikai ar sūdiem, kas smirdēja upes dibenā. Bet tieši tobrīd viņš izskatījās tā, ka jebkurš gribētu viņu sev par labāko draugu, tāds tev ieteiks sapurināties, ja būsi sadomājies kaut kādas muļķības.

Tajā laikā es biju traks pēc vienas meitenes un man likās, ka viņa piedāvā vairāk, nekā taisās dot. No rīta mēs bijām aizstaigājuši līdz viņas mājai, kur drusku paklaigājām, cerēdami, ka viņa iznāks ārā un varbūt pārdomās un izbeigs pūsties, bet pie durvīm pienāca viņas māte – tas mūs pārsteidza nesagatavotus – un lika mums šālēt dillēs. Vācieties, viņa bļāva. Tūlīt pat vācieties, citādi es saukšu apsardzi! Pasakiet viņai, ka biju atnācis, es teicu. Pasveiciniet viņu no manis! Viņas mātei ap vidu bija priekšauts, uz tā rēgojās divi miltu plankumi, pie katra sāna pa vienam. Makss teica, ka vajagot lasīties prom. Pasakiet, ka es zinu, kas viņa ir. Ko tas vēl nozīmēs, noprasīja māte. Vēlāk Makss man jautāja to pašu. Nu, tipa, vai viņa ir mauka, to tu gribēji teikt? Dieva dēļ! Viņš bija mātes pusē. Makss domā, ka visas mātes ir brīnišķīgas, tikai dzērājas ne. Maksam ir savas problēmas, par kurām mēs nerunājam, taču es kaut kā zinu tāpat; ja tu ar kādu cieši draudzējies, tad vienkārši zini, un viss, kaut gan par mātēm nekad nav runāts. Nē, ne jau to, es saku. Viņa uzreiz sapratīs. Viņa zina, par ko ir runa. Makss paziņo, ka tāda meitene kā viņa nemūžam nebūs draudzene tādām kā es. Viņas tēvs ir ārsts vai varbūt jurists. Ā, tagad atceros – viņš ir ķirurgs. Viņš strādā rajona slimnīcā, braukā ar spožu mašīnu un izskatās tā, it kā viss būtu baigajā starā, tikai viņa meita ir bijusi narķene, un viņš neko nevar viņai izgriezt, lai viņa atkal būtu normāla.

Makss kādu brīdi strādāja tai slimnīcā par sargu. Viņam bija formastērps, bet pēc īsta sarga viņš tik un tā neizskatījās. Seja Maksam ir pārāk sīka un šur tur iebukņīta, un rokas viņam ir pārāk garas, tāpēc viņš izskatījās kā tie mundieros saģērbtie mērķaķi uz pastkartēm. Makss zināja, kā sauc katru ārstu, kāda kuram specialitāte un kā sauc galvenās māsiņas un sanitārus. Vienreiz viņš teica: katrs, kurš kaut kas ir, nonāk šeit. Bet patiesībā biezie nonāk citur, privātajās slimnīcās, kur palātās ir noteikts skaits gultu un vienvietīga palāta ir vienvietīga

palāta. Maksa aprūpē viņi nonāk tikai tad, ja atgadījies kaut kas nopietns. Makss stāstīja par to, kādas viņiem tur ir ierices, labākās pasaulē, viņš teica, ar tām varot ieskatīties iekšā. Ķermenī visvairāk ir ūdens, viņš teica. Var tajā ieskatīties iekšā un redzēt, kā vilnis pagriežas atpakaļ un vai tai ūdenī nepeld kādi sūdi. Var saskaitīt, cik tev ir domu, bet viņi pagaidām nav izfunkcionējuši, ko tās domas nozīmē. Tas būs nākamās paaudzes darba lauks. Galvā, viņš teica, kaut kas visu laiku klusi mirgo un dzirksteļo, tur notiek baigākā sazināšanās. Punkti un svītras, liknes un cilpas. Vienā baltā gabalā. Viņi iebāž tavu ķermeni tādā kā tuneli un tad redz visu, kas tur notiek, bet nesaprot, ko tas nozīmē. Viņi lec no biksēm laukā, tas ir vienīgais noslēpums, kas viņiem vēl atlicis.

Tās meitenes tēvs bija plastiskais ķirurgs, bet Makss teica, ka plastmasu gan tur neizmanto, tur pieaudzē tevis paša ādu. Viņš bija redzējis cilvēkus, kuriem seja ir pielīmēta pie rokām. Tur strādādams, viņš visvairāk pavilkās, kad vajadzēja stumt lejā uz morgu ratiņus ar miroņiem. Par to viņš runāja visbiežāk. Visspēcīgāk viņam iepēra, kad bija atvests viens tāds čalītis. Šamais bija ratiņkrēslā, un Makss iestūma viņu iekšā. Makss teica, ka tam čalītim tikai vajadzējis to krēslu, citādi ar viņu viss bijis normāli. Kādi četrpadsmit gadi. Viņš bijis runīgs, ne bāls, ne kā. Arī odis ne pēc kā neesot. Makss apgalvo, ka slimnieki ož kaut kā citādi, un katrai slimībai esot atšķirīga smaka. Tad nākamajā vakarā Makss dežurē un viņu pasauc aizvest vienu mironi lejā uz morgu. Makss apgalvo, ka mironi taisot troksni. Naktīs varot dzirdēt, kā viņi tumsā guļ un gaida, kad viņus pēdējo reizi vedīs uz mājām, viņi tur klusām bezd un nopūšas. Tā bija vienīgā vieta, kur Makss jutās droši. Tur ir mana ģimene, viņš teica, es viņus visus milu. Viņš aizstūma tos ratiņus lejā un, kā jau vienmēr, palūrēja uz seju. Šamais bija no galvas līdz kājām apsegts ar zaļu palagu, un tas bija tas pats čalītis. Viņš bija ieradies, un viss, atmetis pedāļus.

Tas Maksam bija kā tāds ceļš uz Damasku. Neko nevar zināt, viņš visu laiku atkārtoja. Tas var notikt kuru katru dienu. Viņam bija tais-

niba. Tāpēc viņš izbeidza darīties ar vielām. Mēs abi izbeidzām. Agrāk mēs tā baigi nepiedomājām, no kurienes nāca tās mūsu narkotikas. Makss vienkārši uzradās ar kaut kādu plastmasas pudelīti – sargāt no bērniem – vai ar sudrabainu plāksnīti, vai kaut kādu saņurcītu papīriņu, kurā ietīts pāris ripu. Citreiz mēs bijām sakasījuši vairāk piķa un pirkām hašu vai citu pieejamo mantu, it kā tas būtu vienīgais veids, kā redzēt septiņus pasaules brīnumus. Tajos laikos ekstāzi vēl bija pa dārgo, un, lai pie tā tiktu, vajadzēja iekrāt naudiņas. Bet, kad Makss redzēja, kā tas čalītis tā vienkārši ņēma un nomira, mēs it kā ieraudzījām burtus uz sienas. Mēs nolēmām sapurināties. Viens priesteris paņēma mūs zem sava spārna. Šamais teica, ka mēs esot spējīgi puīši, bet izšķiežam savu dzīvi pa tukšo, un viņam bija taisnība: mēs gan bijām gatavi uz visu un laidām slaidi, bet tas viss čakarēja mums smadzenes un droši vien bojāja arī iekšējos orgānus. Maksam kaut kas nebija lāgā ar aknām. Ja tai pusē uzspieda, tur bija tā kā jutīgs. Makss apgalvoja, ka cilvēkam savas aknas nav jājut. Seja viņam bija tāda kā celofānā iežmaidzīta. Nu, mēs zinājām, ka esam galīgās auzās. Tas priesteris mūs pierunāja piestaigāt uz visādām sapulcēm un terapijām. Mēs atsākām iet skolā – gan nevarētu teikt, ka tur mūs sagaidīja ar atplestām rokām, drīzāk jau diezgan naidīgi un aizdomīgi, it kā mēs varētu samaitāt visus pārējos, nemaz nerunājot par skolotājiem. Mums visu laiku izteica piezīmes, vienā laidā atkārtoja: es jau nu gan tādus kā jūs pazīstu, – it kā mēs būtu totāli norakstīti noziedznieki; pietiek tikai vienreiz izlasīt, kas rakstīts uz birkas, lai tad visiem būtu skaidrs. Priesteris viņiem pateica, ka mēs esam spējīgi puīši un sākam jaunu dzīvi. Tad viņu pārcēla uz citu vietu. Viņš sērīgi atvadījās un aizpirda uz tādu draudzi, kur šķīvi samet vairāk naudiņas. Uz vienu Dienvidgala draudzi biezo rajonā. Mēs ar Maksu ar jaunu iekārienu atgriezāmies pie sūdiem.

Bet šitais notika vēl tolaik, kad mēs piestaigājām uz tām sapulcēm un kratījām sirdi kā aprakuši. Pateicāmie Dievam. Likām aiz auss padomus. Uzklusījām grēksūdzes. Vienā tādā sapulcē tā ķirurga

meita piecēlās kājās un teica to pašu, ko visi pārējie. No sākuma viss grozās ap vainas apziņu. Tāda ir tā sistēma. Nu, tipa, tev jāiet grēcīgumam (es gan neticu). Tev jāiet arvien dziļāk, līdz tu nonāc pie pozitīvām lietām. Pēc kāda laika tu sāc saredzēt mazu debesu laukumiņu, un viss lēnām iekustas. Es skatījos, kā viņa tur stāv, un pie sevis domāju, ka varbūt no šim sapulcēm būs kāda jēga. Ja es varētu satusēt ar tādu skuķi kā viņa, tad narkotiku nelietošanai varbūt būtu arī kāds pluss. Viņai bija mazas plaukstas, pārāk mazas viņas delmiem, runādama viņa tās savilka dūrītēs un turēja apmēram sirds limenī. Viņa runāja patiesību, tā bija viņas patiesība, ļoti sāpīga, tikai visiem pārējiem tā bija tāda pati, un tādēļ sacītais kļuva lēts un bezgaumīgs. Bet nākamajā vakarā viņa piecēlās un teica, ka esot vientuļa. Viņa teica – to nevarot saukt par aizbildinājumu, bet vienalga, tā esot. Visi skatījās uz viņu, it kā viņa būtu pārkāpusi noteikumus. Nu, it kā tādai sūda vientulībai būtu kaut kāds sakars ar narkotikām. It kā vientuļi nebūtu visi. Tā nu es viņu pagaidīju un, kad viņa iznāca ārā, teicu, cik dziļi esmu kustināts. Teicu viņai, ka divatā cilvēks nevar būt vientuļš. Cēlu priekšā savas biogrāfijas pilno versiju. Mēs nolēmām turēties kopā, un var jau būt, abi domājām, ka varētu nokniebties, lai gan tikai man tas bija drausmīgi vajadzīgs. Man liekas, es biju iemilējies. Un kādu laiku gāja baigi labi. Bet es turklāt biju nevainīgs – jo koncentrējos uz ķīmiskiem un citādiem baudas veidiem. Es biju nevainīgs pēc pilnās programmas – ja liktu punktus no viens līdz desmit, man būtu desmit. Pat Maksam nebija tik traki. It kā es taisītos darīt kaut ko šausmīgu, nu, tipa, piekrist bīstamai operācijai, vai kaut kādu baigi svarīgu lietu, kas atlikta pārāk ilgi. Var jau būt, ka es vienīgais biju nevainīgs, nezinu.

Ar ķirurga meitu līdz istam seksim es tā arī netiku. Viņas tēvs operēja cilvēkiem sejas un apgādāja šamos ar jaunu personību. Dažs labs ierodas ar dzimumzīmi, ar ko staigājis visu mūžu, bet nu viņš jūtoties sūdigā. Tādiem ir baigās problēmas ar pašapziņu. Ķirurgs izoperē viņiem seju, viņi pamostas un ir ideāli. Pavisam jauni cilvēki. Viņu āda

ir tik mirdzoša, ka jāsargājas no saules. Vai varbūt kāds ir apsvilis ugunsgrēkā, un viņš šamo izglābj. Vai varbūt kāda kraņa grib, lai no apgrozības aizvāc viņas dubultzodu. Viņš nekad nebija mājās. Viņam bija romāns ar paša griežamnazi. Tā nu viņa sākumā ķērās pie bāriņa, pēc tam atrada citas lietišas. Viņai bija pieklūšana. Kad samilējāmies, mēs vairs negājām uz sapulcēm, mēs gājām uz citām vietām. Abi apgūlāmies kādā jaukā stūrītī, parasti parkā, un drusku parunājāmies. Es pavilku augstāk viņas kreklīņu, attaisīju siksnu. Viņa bija maiga. Arī balss viņai, tā guļot, skanēja citādi, aizklida kaut kur debesīs. Kas zina, cik augstu paceļas skaņa, ja ceļā nav nekādu šķēršļu. Viņa it kā kļuva citāda. Mēs nomēģinājām dažādas narkotikas un centāmies noskaņoties. Pūlējāmies paturēt prātā to formu un nosaukumus, un krāsu. Tieši pirms kaut kā lietošanas iestājās tāds gandrīz reliģisks brīdis, it kā mums rokās būtu Dievs. Palaikam viņa izbāza mēli un aizvēra acis, un es tad uzliku tableti viņai uz mēles. Mēs nekad nezinājām, vai noķersim kaifu vai atstiepsim kājas. Vienreiz viņa man jautāja: un ja nu tā ir kaut kāda sūda žurku inde, ko tad? Un es atbildeju: vismaz mēs nomirsim kopā. Mūs atradis guļam blakus un skatāmies izplatījumā. Vīrs raksts būs «Milētāji kopīgi izdara pašnāvību». Ja jutāmies forši, pamaiļojāmies. Citreiz bijām pārāk gurdī vai miegaini. Mēs gulējām vairāk, nekā vajadzēja. Dažkārt nespējam novaldīt rokas. Mēs iemācījāmies mīlināties vairākos veidos, bet līdz galam iet viņa neļāva.

Tagad es domāju, ka viņa nespēja atslābināties vai varbūt nebija tā saplāvusies kā es. Iespējams, viņa ar kaut ko sirga, ar kaut kādu maniakālo depresiju, vai varbūt bija drusku šiza. Viņa pateica: tālāk es šovakar negribu iet. Tad aiztaisīja ciet rāvējslēdzēju. Ak Kungs, man gribējās viņu izdzert. Man gribējās mirt viņā. Man gribējās viņu uzsūkt, gribējās kļūt par viņas dvēseli! Bet es gaidīju. Es atcerējos norunu. Es viņu cienīju.

Pēc tam, kad viņas māte bija iznākusi pie durvīm un pateikusi, kas mums jādara, mēs ar Maksu aizvilkāmies uz upi. Es laikam biju drusku nomākts. Man likās, ka ķirurga meita uzvedas neļēdzīgi un

viņas māte ir draņķene. Lai mani uzmundrinātu, Makss man visu ko stāstīja. Viņš zināja visas klačas par to, kam ir piķis un kam vajag pielīst, un kurš no mūsu kaimiņiem ir iesaistījies pārdošanā un tirgojas, ka rūc, un kas ietekmē tirgus situāciju. Diena bija brīnišķīga. Upe gluda kā spogulis, un debesis tāpat. Makss didījās pie nočieptās laivas apmales. Viņš slējās kājās. Rokā bija ierāvis skabargu, tādu siku stiklplasta šķēpeli. Viņš pastiepa roku, un es izvilku skabargu, iztecēja arī mazliet asiņu. Tā viņš dabūja tos stingumkrampjus. Ārstus Makss nevarēja ciest, un tai laikā viņš jau nakšņoja zem klajas debess, jo no slimnīcas viņu patrieca, kad uzzināja, ar ko viņš nodarbojas morgā. Es atceros, kā pa upi, nepievērsdams mums nekādu uzmanību, peldēja gulbis, atceros to neticami skaisto, balto radību ar garo kaklu. Upe bija zaļgani brūna, bet gulbis – pilnīgi balts, un ar šiem mēsliem viņam nebija nekāda sakara. Daži tāpat slid pa dzīvi, nesaskardamies ar visu to, kas sapiš mūs, pārējās. Kā mazi bērni – šķīsti un godīgi, kaut vecāki melo, ka ausis kust. Gulbis pat nepaskatījās uz Maksu, kad viņš ievēlās ūdenī. Šļakatas līdz putnam neaizlidoja. Nezinu, vai gulbji dzird, šis katrā ziņā nelikās manām. Es izvilku Maksu no ūdens, viņš smējās. Krastā kāds bļāustījās. Varbūt uztraucās par ievēlānos, varbūt tas bija laivas īpašnieks. Mēs tikai slidejām pa straumi uz saules pusi.